Vrtec "Otona Župančiča" Slovenska Bistrica
Zidanškova 1 A, 2310 Slovenska Bistrica
T: 02 / 80 51 420, E: info@vrtec-slobistrica.si
www.vrtec-slobistrica.si

PREDSTAVITEV SENČENJA NA DELOVNEM MESTU – SLOVAŠKA, BRATISLAVA, ZASEBNI CENTER ZA AVTIZEM

V okviru projekta Erasmus+ sva izvedli strokovno mobilnost v Bratislavi, kjer sva sodelovali z zasebno izobraževalno institucijo »Súkromná základná škola s materskou školou pre žiakov a deti s autizmom«. Mobilnost je potekala v obdobju od 9. do 13. marca 2026 na Slovaškem, v mestu Bratislava.

Temeljni namen obiska je bil pridobivanje novih strokovnih znanj in praktičnih izkušenj pri delu z otroki s posebnimi potrebami, spoznavanje organizacije in izvajanja vzgojno-izobraževalnega procesa v specializiranem okolju, izmenjava dobrih praks ter prenos uporabnih pristopov v lastno pedagoško delo.

Spoznali sva celostno delovanje zavoda, strokovne pristope ter organizacijo dela na različnih ravneh izobraževanja – od predšolskega obdobja do četrtega razreda osnovne šole. te celoten vzgojno-izobraževalni proces poteka v strukturiranem in predvidljivem učnem okolju, ki temelji na:

- individualiziranih izobraževalnih načrtih,
- jasni organizaciji prostora in časa,
- vizualni podpori ter dosledni rutini.

V instituciji uporabljajo širok spekter sodobnih pristopov in metod, spodaj sva našteli nekaj najpogostejših:

- ABA (Applied Behavior Analysis),
- TEACCH (Treatment and Education of Autistic and Communication-Handicapped Children),
- PECS (Picture Exchange Communication System),
- Son-Rise pristop,
- FloorTime (DIR model),
- likovna terapija,
- glasbena terapija,
- senzorna integracija (vključno s Snoezelen sobo),
- masaža,

Sofinancira Evropska unija

- senzomotorični trening,
- uporaba interaktivne table.

Posebnost njihovega pristopa predstavlja enoletno uvajalno obdobje, ki poteka pred vključitvijo otroka v program, ter vključuje tako otroka, kot tudi njegove starše večkrat mesečno v popoldanskem času. Poudarja se predvsem usposabljanje staršev v uporabo strokovnih metod v domačem okolju in temelji na partnerskem sodelovanju med starši in strokovnimi delavci. Po zaključku uvajalnega obdobja se otrok vključi v redni program. Institucija nudi podporo tudi sorojencem otrok z MAS.
V zavodu so zaposlene strokovne delavke, večinoma specialne in rehabilitacijske pedagoginje.

V šolskem letu 2025/2026 zavod obiskuje 30 otrok, starih od 3 do 12 let. Predšolski program obsega 4 oddelke, razporejene glede na kognitivne sposobnosti: dva oddelka za otroke z nižjimi kognitivnimi sposobnostmi in dva oddelka za otroke z običajnimi ali nadpovprečnimi kognitivnimi sposobnostmi. Osnovnošolski program obsega 2 oddelka, kjer so prav tako učenci razporejeni glede na kognitivne sposobnosti: en oddelk za otroke z nižjimi kognitivnimi sposobnostmi in en oddelk za otroke z običajnimi ali nadpovprečnimi kognitivnimi sposobnostmi.
Otroci prihajajo v spremstvu staršev okoli 8. ure. Sprejem vsakega otroka poteka individualno, ob vnaprej dogovorjenem času prihoda in odhoda.
Delo poteka po individualnem dnevnem urniku, ki je prilagojen vsakemu otroku, v različnih organizacijskih oblikah:

- individualno delo,
- delo v dvojicah,
- skupinsko delo.

Dejavnosti se menjavajo na približno 30 minut in so načrtovane tako, da celostno podpirajo razvoj. So izključno strukturirane dejavnosti, proste igre otroci praktično nimajo. Dejavnosti so namenjene spodbujanju:

- komunikacijskih veščin,

- socialnih interakcij,
- kognitivnih sposobnosti,
- senzomotoričnega razvoja,
- samostojnosti.

Obisk institucije nama je omogočil poglobljen vpogled v strukturirane pristope dela z otroki s posebnimi potrebami, še posebej za otroke z motnjo avtističnega spektra ter nama pokazal pomen:

- individualizacije,
- vizualne podpore,
- doslednosti in predvidljivosti,
- ter aktivnega vključevanja staršev v proces obravnave.

Pridobljena znanja in izkušnje nama predstavljajo pomembno strokovno nadgradnjo ter izhodišče za nadaljnje izboljševanje lastne pedagoške prakse.

V nadaljevanju predstavljava nekaj primerov dobre prakse:

A) Uporaba motorične deske pri usmerjenih dejavnostih

- **Primer 1: urjenje spomina**

Pri dejavnostih urjenja spomina se motorična deska uporablja kot didaktično sredstvo za povezovanje gibanja in kognitivnih procesov. Deklica se z motorično desko samostojno premakne do izbrane sličice oziroma figure, jo ustrezno obrne ter si jo natančno ogleda z namenom pomnjenja. Nato se vzvratno (zadenjsko) odpelje do mize, kjer na podlagi zapomnjene vizualne informacije sličico poustvari z risanjem v zvezek.

Dejavnost spodbuja razvoj vidnega spomina, pozornosti, orientacije v prostoru ter koordinacije gibanja, hkrati pa krepi sposobnost prenosa informacij iz zaznave v grafomotorično izvedbo.

Cilji:

- razvijanje vidnega (vizualnega) spomina in sposobnosti pomnjenja podrobnosti,
- spodbujanje usmerjene in vzdrževane pozornosti pri opazovanju sličice,
- krepitev prostorske orientacije (gibanje do cilja in nazaj),
- razvijanje gibalne koordinacije in ravnotežja pri uporabi motorične deske,
- spodbujanje načrtovanja in izvedbe naloge (zaporedje: opazovanje – pomnjenje – priklic – risanje),
- razvijanje grafomotoričnih spretnosti pri poustvarjanju sličice,
- krepitev delovnega spomina (ohranjanje informacije med gibanjem),
- spodbujanje samostojnosti in vztrajnosti pri reševanju naloge,
- razvijanje povezovanja med gibalno in kognitivno aktivnostjo.

Vrtec "Otona Župančiča" Slovenska Bistrica
Zidanškova 1 A, 2310 Slovenska Bistrica
T: 02 / 80 51 420, E: info@vrtec-slobistrica.si
www.vrtec-slobistrica.si

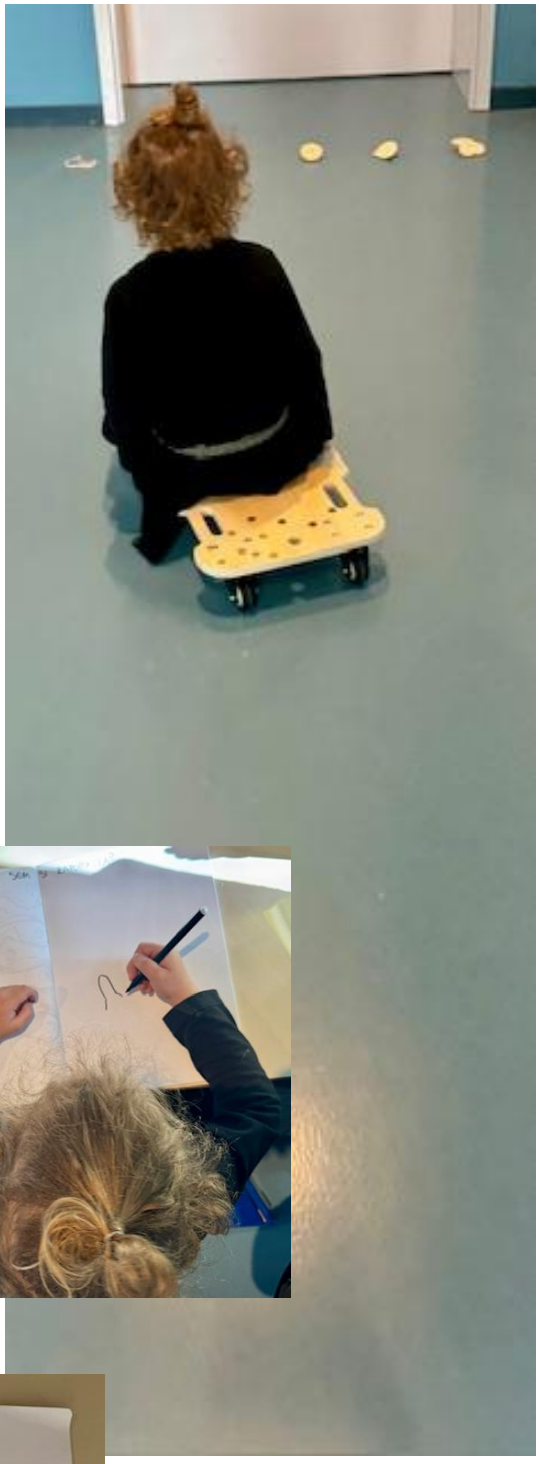

Sofinancira Evropska unija

Primer 2: razvrščanje po barvi (enem kriteriju)

Pri dejavnostih razvrščanja se motorična deska uporablja kot didaktično sredstvo za povezovanje gibanja in kognitivnih procesov. Deklica se z motorično desko samostojno premakne od kupa medvedkov različnih barv, do ustreznega barvno označenega lončka, kamor razvrsti posameznega medvedka, glede na barvo.

Dejavnost lahko dodatno otežimo z uporabo pincete, pri čemer deklica medvedke prenaša s pinceto, kar spodbuja razvoj fine motorike, natančnosti in koordinacije oko–roka. Po izvedbi naloge se deklica vzvratno (zadenjsko) odpelje nazaj do izhodiščnega mesta (kupa medvedkov).

Nadaljnja nadgradnja dejavnosti vključuje spremembo načina gibanja, pri čemer deklica namesto gibanja naprej in nazaj, izvaja stransko gibanje (levo in desno). S tem dodatno spodbujamo razvoj prostorske orientacije, lateralizacije ter gibalnega načrtovanja.

Cilji:

- razvijanje sposobnosti razvrščanja po barvi (osnovne matematične/klasifikacijske spretnosti),
- spodbujanje vidnega zaznavanja in diskriminacije barv,
- krepitev pozornosti in vztrajnosti pri izvedbi naloge,
- razvijanje gibalne koordinacije in ravnotežja pri uporabi motorične deske,
- spodbujanje prostorske orientacije (gibanje naprej, nazaj ter levo–desno),
- razvijanje lateralizacije in zavedanja telesne sheme,
- krepitev fine motorike in koordinacije oko–roka (zlasti pri uporabi pincete),
- razvijanje natančnosti in kontrole gibov,
- spodbujanje načrtovanja in zaporednega izvajanja dejavnosti,
- krepitev samostojnosti pri reševanju nalog.

Vrtec "Otona Župančiča" Slovenska Bistrica
Zidanškova 1 A, 2310 Slovenska Bistrica
T: 02 / 80 51 420, E: info@vrtec-slobistrica.si
www.vrtec-slobistrica.si

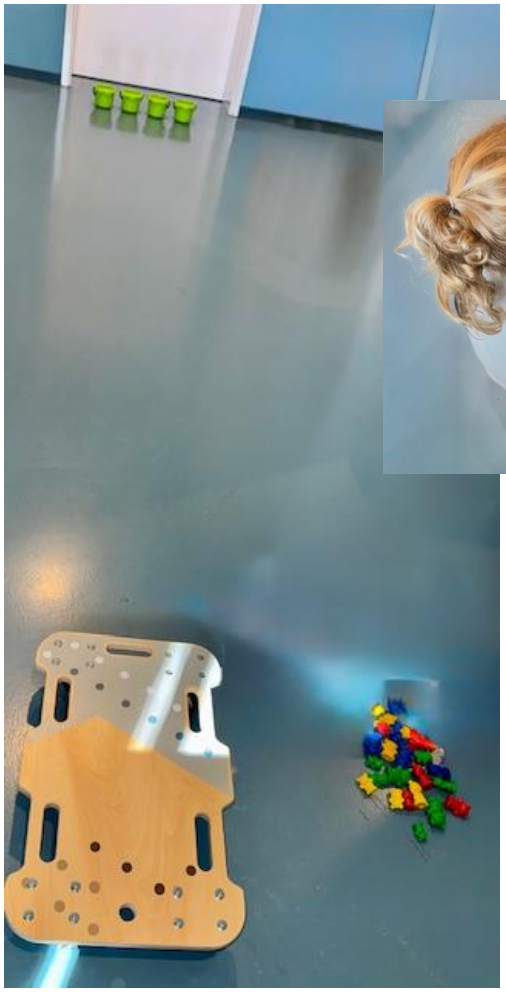

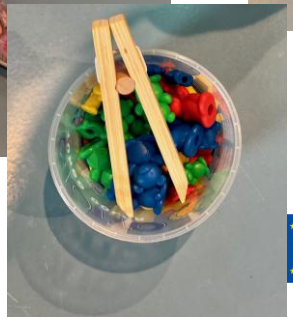

Sofinancira Evropska unija

Primer 3: Sestavljanje sestavljanke

Pri dejavnostih sestavljanja se motorična deska uporablja kot didaktično sredstvo za povezovanje gibanja in kognitivnih procesov. Deklica se z motorično desko samostojno premakne do mesta, kjer so pripravljeni posamezni delčki sestavljanke, izbere en delček ter se z njim odpelje do drugega mesta, kjer je pripravljena osnova za sestavljanje. Tam delček ustrezno umesti na pravo mesto. Nato se vzvratno (zadenjsko) odpelje nazaj do izhodiščnega mesta po naslednji del sestavljanke.

Dejavnost spodbuja razvoj vidnega zaznavanja, prostorske orientacije, pozornosti ter sposobnosti povezovanja delov v smiselno celoto. Hkrati krepi koordinacijo gibanja, načrtovanje ter vztrajnost pri dokončanju naloge.

Pomembno je, da je vsebina dejavnosti prilagojena trenutnim interesom otroka, ki služi kot dodatno motivacijsko sredstvo.

Dejavnost lahko dodatno otežimo tako, da deklica delčke najprej poišče med več različnimi podobami oziroma med motečimi elementi, kar spodbuja vidno diskriminacijo in natančnost opazovanja. Nadaljnja nadgradnja dejavnosti vključuje spremembo načina gibanja. S tem dodatno spodbujamo razvoj prostorske orientacije, gibalnega načrtovanja in lateralizacije.

Cilji:

· razvijanje sposobnosti sestavljanja delov v celoto,
· spodbujanje vidnega zaznavanja in vidne diskriminacije,
· krepitev pozornosti in vztrajnosti pri izvedbi naloge,
· razvijanje prostorske orientacije pri gibanju do cilja in nazaj,
· razvijanje gibalne koordinacije in ravnotežja pri uporabi motorične deske,
· spodbujanje načrtovanja in zaporednega izvajanja dejavnosti,
· razvijanje fine motorike in koordinacije oko–roka pri nameščanju delčkov,
· krepitev sposobnosti reševanja problemov in iskanja ustreznih rešitev,
· spodbujanje samostojnosti pri delu,
· razvijanje povezovanja med gibalno in kognitivno aktivnostjo.

Sofinancira Evropska unija

Vrtec "Otona Župančiča" Slovenska Bistrica
Zidanškova 1 A, 2310 Slovenska Bistrica
T: 02 / 80 51 420, E: info@vrtec-slobistrica.si
www.vrtec-slobistrica.si

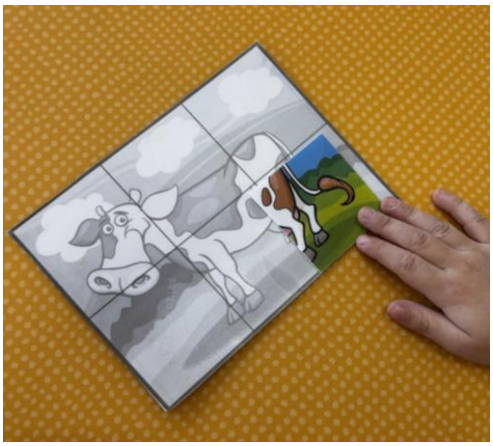

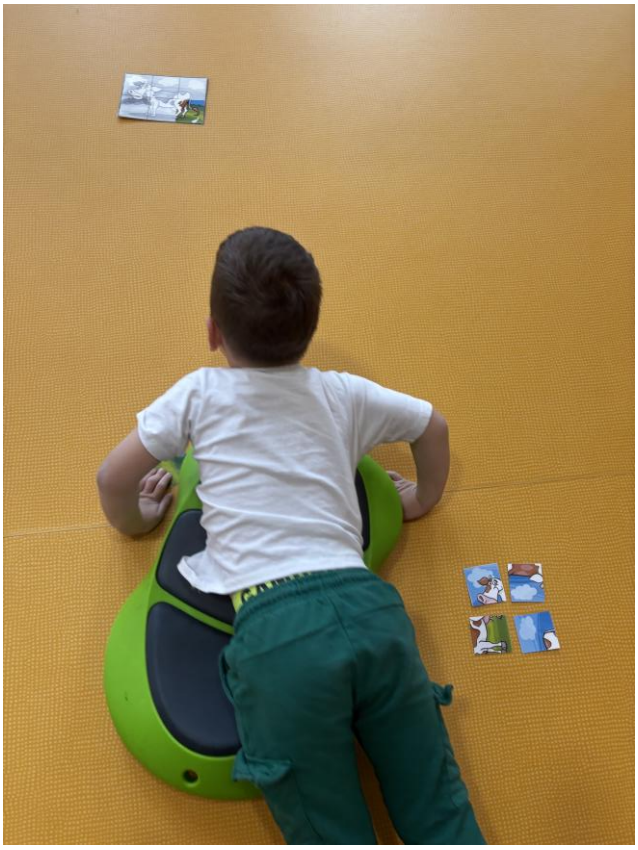

Sofinancira Evropska unija

C) Didaktična dejavnost – sledim navodilom: sestavi in izvedi

Dejavnost temelji na uporabi vizualne podpore v obliki slikovnega zaporedja, ki otroku omogoča razumevanje in izvajanje naloge po posameznih korakih. Otrok ob tem razvija sposobnost sledenja navodilom, organizacije dejavnosti ter zaključevanja naloge. Vizualna struktura zmanjšuje potrebo po verbalnih razlagah in omogoča večjo samostojnost pri delu. Uporabljajo se lahko vizualne ponazoritve s konkretnimi fotografijami, kot tudi s simbolnimi slikovnimi prikazi.

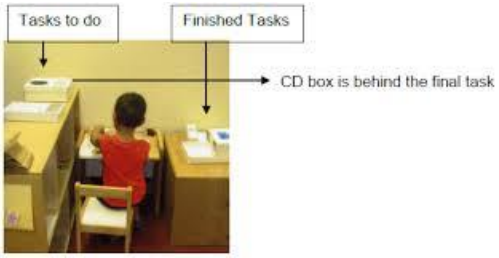

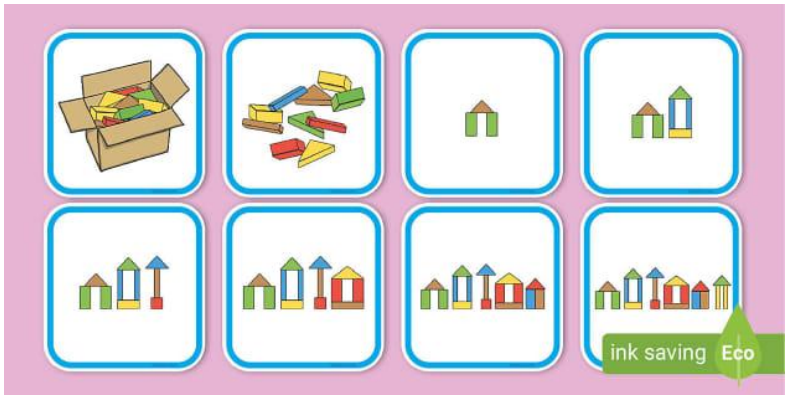

Vrtec "Otona Župančiča" Slovenska Bistrica
Zidanškova 1 A, 2310 Slovenska Bistrica
T: 02 / 80 51 420, E: info@vrtec-slobistrica.si
www.vrtec-slobistrica.si

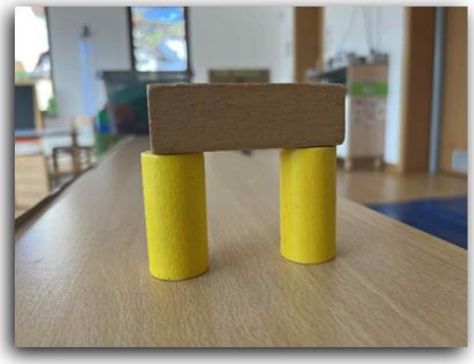

Material in didaktična sredstva:

- slikovne kartice z jasno prikazanimi koraki dejavnosti
- konkretni materiali (npr. kocke, lutka, oblačila, jedilni pribor)
- strukturirana delovna površina (podloga ali pladenj)

Potek dejavnosti:

Odrasli pripravi ustrezno vizualno zaporedje glede na razvojno raven otroka (od 2 do 5 korakov). Otrok najprej opazuje posamezne slikovne prikaze, nato pa po vrstnem redu izvaja posamezne korake. Pri tem lahko prejme minimalno verbalno ali gestovno podporo. Vse se spodbuja v smeri od leve proti desni.

Po zaključku dejavnosti otrok preveri rezultat in prejme povratno informacijo. Spodbuja se tudi opisovanje izvedenega postopka.

Dejavnost se prilagaja glede na otrokove sposobnosti:

- nižja raven zahtevnosti: manjše število korakov, modeliranje in fizična pomoč
  srednja raven: delno samostojno izvajanje z verbalnimi spodbudami;
- višja raven: večje število korakov, samostojno razporejanje kartic in opisovanje postopka.

Primeri dejavnosti:

- sestavljanje stolpa iz kock po zaporedju,
- oblačenje lutke po korakih,
- priprava pogrinjka,
- izvajanje higienskih rutin (npr. umivanje rok).

Sofinancira Evropska unija

Vrtec "Otona Župančiča" Slovenska Bistrica
Zidanškova 1 A, 2310 Slovenska Bistrica
T: 02 / 80 51 420, E: info@vrtec-slobistrica.si
www.vrtec-slobistrica.si

Cilji:

- razvijanje razumevanja enostavnih in večstopenjskih navodil
- spodbujanje zaporednega (sekvenčnega) mišljenja
- krepitev samostojnosti pri izvajanju nalog
- razvoj govornega izražanja (opisovanje postopkov)
- izboljšanje pozornosti in izvršilnih funkcij
- razvijanje funkcionalnih vsakodnevnih spretnosti

Dejavnost izhaja iz principov strukturiranega učenja in uporabe vizualne podpore, ki pomembno prispevata k boljšemu razumevanju nalog ter zmanjševanju kognitivne obremenitve. Takšen pristop omogoča razvoj izvršilnih funkcij (načrtovanje, organizacija, vztrajanje pri nalogi), spodbuja samostojnost ter krepi komunikacijske spretnosti.

Uporaba vizualnega zaporedja je posebej učinkovita pri otrocih z motnja avtističnega spektra, ADHD ter pri otrocih z jezikovnimi in komunikacijskimi težavami, saj omogoča jasnejšo strukturo, predvidljivost in boljše razumevanje pričakovanj.

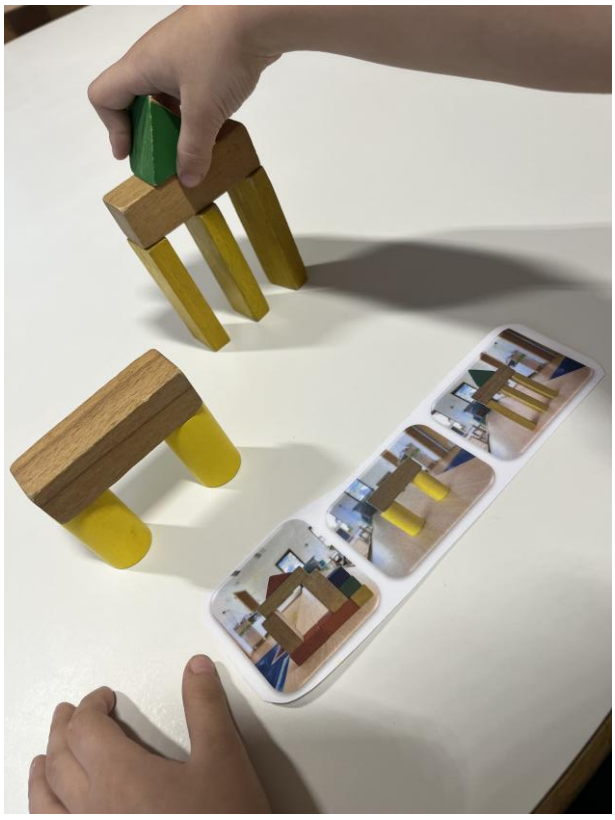

Sofinancira Evropska unija

Vrtec "Otona Župančiča" Slovenska Bistrica
Zidanškova 1 A, 2310 Slovenska Bistrica
T: 02 / 80 51 420, E: info@vrtec-slobistrica.si
www.vrtec-slobistrica.si

Pripravili:

- Neli Kodrič, pomočnica vzgojiteljice v razvojnem oddelku vrtca,
- Maša Draksler, vzgojiteljica za zgodnjo obravnavo.

Sofinancira Evropska unija